

การสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์

นางสาวณิศา สวัสดิ์สรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

000767

I 15362062

Ⓢ

A SURVEY OF THE UTILIZATION OF CHULALONGKORN UNIVERSITY
LIBRARY RESOURCES FOR THE FACULTY'S TEACHING PURPOSES

Miss Neena Swasdison

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อ
ประกอบการสอนของคณาจารย์
โดย   นางสาวณิศา สวัสดิ์สรรพ
แผนกวิชา   บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร ทิชะระ
   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัลลีย์ เปี่ยมปิติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ นูนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร ทิชะระ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัลลีย์ เปี่ยมปิติ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา สุรวดี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประกอบ
 การสอนของคณาจารย์

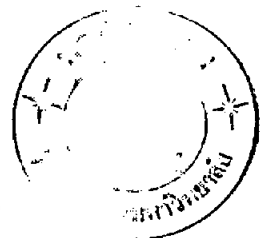
ชื่อนิสิต   นางสาวณิชา สวัสดิ์ศิริพร

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร ทีชะระ
    ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรลลีย์ เปี่ยมปิติ.

แผนกวิชา   บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา   ๒521

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการประกอบการสอนของคณาจารย์ เพื่อให้ทราบความต้องการในการใช้ห้องสมุดของคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิจัย เรื่องนี้มุ่งพิจารณาในด้านปริมาณของทรัพยากรและปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของคณาจารย์ โดยประสงค์จะใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงงานด้านจัดหาทรัพยากรและบริการต่างๆของห้องสมุดให้สนองความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดได้ดียิ่งขึ้น

รายละเอียดและข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่นๆที่เกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดต่อการสอนในมหาวิทยาลัย และจากการส่งแบบสอบถามไปยังคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน ๓๔๘ คน หรือ ร้อยละ ๒๐ ของคณาจารย์ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐

ผลการวิจัยที่ได้พบ มีดังนี้คือ คณาจารย์ส่วนใหญ่ระบุว่า ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการสอนเป็นอย่างมาก และห้องสมุดที่มักจะถูกเข้าใช้ คือ หอสมุดกลางและห้องสมุดภายในคณะที่ตนสอนอยู่ ทรัพยากรห้องสมุดที่คณาจารย์ส่วนใหญ่มักจะใช้ประกอบการสอนและเพิ่มพูนความรู้คือ หนังสืออ้างอิง หนังสือทั่วไป และวารสารภาษาต่างประเทศ ส่วนทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ประกอบการสอนน้อยมาก คือ ไลด์ทัศนวัสดุและอุปกรณ์ ทรัพยากรห้องสมุดที่คณาจารย์ทั้งหมดใช้ประกอบการสอนและมีความเห็นว่า ห้องสมุดจัดหาไว้ในระดับปานกลาง คือ หนังสือ-

อ้างอิงภาษาต่างประเทศ มีอยู่ในระดับน้อย คือ หนังสือภาษาไทย สิ่งพิมพ์รัฐบาล สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุลสารและกฤตภาค ส่วนทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่เพียงพอแก่การใช้ประกอบการสอน คือ วัสดุทัศนวัสดุและอุปกรณ์

ปัญหาในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ประสบ ได้แก่ หนังสือที่ต้องการมีน้อยฉบับ หนังสืออ้างอิงเก่า ล้าสมัย ห้องสมุดคณะไม่มีวิทยานิพนธ์ของสถาบันอื่น วารสารที่ต้องการมีไม่ครบทุกฉบับ ห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อ เรืองน้อยฉบับ ไม่มีคู่มือช่วยค้นเรื่องที่ต้องการจากเอกสารต่างๆ และห้องสมุดไม่มีอุปกรณ์ทัศนวัสดุ

จากการสำรวจ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอว่า

๑. ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณแก่ห้องสมุดโดยพิจารณาให้มีความสัมพันธ์กับงบประมาณทั้งหมดของมหาวิทยาลัย
๒. อาคารห้องสมุดควรตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกสำหรับผู้ใช้งานใหญ่
๓. หอสมุดกลางควรเป็นผู้จัดหาทรัพยากรให้แก่ห้องสมุดในมหาวิทยาลัย
๔. ห้องสมุดควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

teaching and the libraries they usually use are Central Library and the libraries within their own faculties. Library resources which they usually use for teaching and increasing their knowledge are foreign reference books, foreign general books and foreign periodicals. The resources scarcely used are audio-visual materials. Library resources used by all faculty members that are thought to be acquired on the average level are foreign reference books while on less level are Thai books, government publications, Chulalongkorn University materials, pamphlets and clippings. Inadequate library resources are audio-visual materials.

Problems which the faculty members now are facing are : inadequacy of books, out of date reference materials, inadequacy of other institutions' thesis in faculty libraries, incompleteness of required periodicals, copies of popular newspapers are not adequate to the need of users, lack of indexes and audio-visual materials.

After this task the researcher recommends that :

1. the university administrators should allocate the budget to the libraries in proportion with the university budget
2. the library buildings should be located in the area of convenience of most users
3. Central Library should acquire resources for all libraries in Chulalongkorn University, and
4. public relations in libraries should be improved.

กิติกรรมประกาศ

ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร ทิษะระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัลลีย์ เปี่ยมปิติ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยซึ่งได้ให้คำแนะนำและช่วยตรวจแก้ไขด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้องๆของผู้วิจัย ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งในการให้กำลังใจและความช่วยเหลือมาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณวิทยา เจนวิริยะโสภาคย์ อาจารย์ผ่องพรรณ ลวนานนท์ คุณสุจิตรา ประยูรเกียรติ คุณกัลยาณี อู่สำราญ คุณกาญจนา กลิ่นปราณีต และเพื่อนร่วมงานในหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนทุกท่านที่ได้กล่าวนามแต่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี

ณิศา สุวัลลีสรรพ์

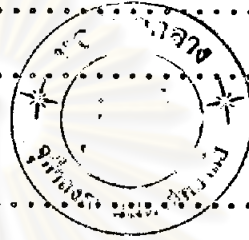
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
วิธีดำเนินการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2. บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีต่อการสอน.....	8
หน้าที่ของมหาวิทยาลัย.....	8
การสอนในมหาวิทยาลัย.....	12
บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	19
หน้าที่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	20
ทรัพยากรห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	22
บทบาทของห้องสมุดที่มีต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัย.....	24
ความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และห้องสมุด.....	27
หน้าที่และบทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	28
การใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์ในต่าง ประเทศ.....	30

	๗
3. ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	34
หอสมุดกลาง หอสมุดสถาบันและห้องสมุดคณะ	35
ห้องสมุดแผนกวิชา	72
4. ผลการสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประ-	
กอบการสอนของคณาจารย์	97
วิธีดำเนินการวิจัย	97
การวิเคราะห์ข้อมูล	98
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	157
สรุปผลการวิจัย	157
อภิปรายผล	162
ข้อเสนอแนะ	167
บรรณานุกรม	171
ภาคผนวก	178
ประวัติการศึกษา	212

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
3.1	ประเภท สังกัดของห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	38
3.2	ลักษณะและสภาพของห้องสมุด	39
3.3	จำนวนบุคลากรในห้องสมุด	41
3.4	บุคลากรห้องสมุดจำแนกตามวุฒิ	42
3.5	การแบ่งหน่วยงานในห้องสมุด	44
3.6	รายได้ของห้องสมุด	45
3.7	ผู้มีส่วนในการเลือกทรัพยากรห้องสมุด	47
3.8	ระบบการจัดหมู่หนังสือของห้องสมุด	48
3.9	ปริมาณที่นึ่ง หนังสือ วารสารและหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด	50
3.10	ปริมาณเอกสารในห้องสมุด	51
3.11	ปริมาณหนังสือจำแนกตามหมวดวิชา	52
3.12	เวลาทำการของห้องสมุด	57
3.13	บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด	58
3.14	การให้ยืมหนังสือ และวารสารในห้องสมุด	59
3.15	จำนวนผู้ใช้ห้องสมุด จำนวนผู้ยืมและจำนวนทรัพยากรห้องสมุดที่มีผู้ยืมต่อวัน	62
3.16	กิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด	63
3.17	การร่วมมือระหว่างห้องสมุด	64
3.18	การร่วมมือระหว่างห้องสมุดในด้านต่าง ๆ	65
3.19	ปัญหาห้องสมุด	67
3.20	ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการใช้ห้องสมุดของคณาจารย์	70
3.21	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะครุ- ศาสตร์	74

3.22	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะทันต- แพทยศาสตร์.....	78
3.23	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะแพทย- ศาสตร์.....	81
3.24	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะ เกษษ- ศาสตร์.....	85
3.25	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะวิทยา- ศาสตร์.....	87
3.26	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะวิชา- กรรมศาสตร์.....	90
3.27	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะสัตว- แพทยศาสตร์.....	92
3.28	จำนวนสิ่งพิมพ์และวัสดุประกอบการศึกษาของแผนกวิชาในคณะอักษร- ศาสตร์.....	95
4.1	จำแนกคณาจารย์ตามเพศ.....	99
4.2	จำแนกคณาจารย์ตามระดับการสอน.....	100
4.3	อัตราความถี่ในการใช้ห้องสมุดของคณาจารย์.....	102
4.4	เวลาที่คณาจารย์ขอใช้บริการห้องสมุด.....	104
4.5	จำนวนคณาจารย์ที่ใช้ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยจำแนกตาม ห้องสมุด.....	106
4.6	ความสะดวกที่คณาจารย์ได้รับจากห้องสมุด.....	108
4.7	สาเหตุที่คณาจารย์ทราบวิธีใช้ห้องสมุด.....	110
4.8	วิธีค้นหา เรื่องที่ต้องการจากห้องสมุดของคณาจารย์.....	112
4.9	วัตถุประสงค์ของคณาจารย์ในการใช้ห้องสมุด.....	114
4.10	วัตถุประสงค์ของคณาจารย์ในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด.....	116

4.11	ปริมาณคณาจารย์ที่ใช้ทรัพยากรห้องสมุดแยกตามประเภททรัพยากรห้องสมุด.....	118
4.12	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของคณาจารย์ต่อการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อประกอบการสอน	120
4.13	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อปริมาณทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ประกอบการสอน.....	123
4.14	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของคณาจารย์ที่มีต่อปริมาณหนังสือหมวดต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการสอน.....	127
4.15	ปริมาณคณาจารย์ที่ใช้หนังสือหมวดต่าง ๆ เพื่อประกอบการสอน.....	130
4.16	ปัญหา การใช้หนังสือในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	132
4.17	ปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิงในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	134
4.18	ปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์ในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	136
4.19	ปัญหาการใช้วารสารในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	138
4.20	ปัญหา การใช้หนังสือพิมพ์ในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	140
4.21	ปัญหาการใช้เอกสารในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	142
4.22	ปัญหาการใช้โสตทัศนวัสดุในห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	144
4.23	ปัญหาทั่วไปในการใช้ห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของคณาจารย์.....	147
4.24	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงห้องสมุดของคณาจารย์.....	150